

Darbas Danijoje

Informacija apie Danijos darbo rinką

Jungtinė darbuotojų federacija Danijoje

Ši knygelė skirta tam, kad rastumėte informaciją apie Danijos darbo rinką, įskaitant profesinės sąjungos vaidmenį.

Leidinio Nr.: 6156-6

Turinys

Apie 3F – jungtinę darbuotojų federaciją Danijoje	4
Bankrotas	6
Boikotas	7
Kolektyvinės sutartys	8
Susirgimas	9
Atostogos	10
Liga	12
Trauma	14
Pensija	15
Nėštumas	16
Profesinių sąjungų atstovai	18
Sąlygų ir nuostatų pareiškimas	20
Darbo sutarties nutraukimas	22
Įspėjimas	24
Darbo sąlygos Danijoje	26
Darbo aplinka	27
Darbo valandos	28

Apie 3F – jungtinę darbuotojų federaciją Danijoje

Danijoje dauguma darbuotojų yra profesinių sąjungų nariai. Didžiausia profesinė sąjunga Danijoje yra 3F – jungtinė darbuotojų federacija Danijoje. Šioje federacijoje yra daugiau nei 320 000 narių ir ji yra stipriausia sąjunga Danijoje, sudariusi kolektyvines sutartis didesniame skaičiuje darbuotojų nei bet kuri kita sąjunga.

Kai esate 3F profesinės sąjungos narys, ji gali jums padėti dėl šių dalykų:

- Užtikrinti gerą atlyginimą ir geras įdarbinimo sąlygas
- Patarti dėl darbo sąlygų Danijoje ir darbo Danijoje
- Išnagrinėti jūsų darbo sutartį ir konsultuoti dėl įdarbinimo sąlygų
- Teikti pagalbą ir teisinės konsultacijas sprendžiant su įdarbinimu susijusius klausimus
- Rengti derybas dėl kolektyvinių susitarimų
- Nustatyti streiko išmoką oficialių darbo ginčų metu
- Padėti ir konsultuoti dėl darbo užmokesčio, pensijų ir darbo sąlygų
- Padėti gerinti jūsų darbo aplinką
- Konsultuoti ir padėti dėl švietimo ir kvalifikacijos kėlimo

Ką organizuoja 3F?

3F organizuoja kvalifikuotus ir nekvalifikuotus darbuotojus daugelyje sektorių ir pramonės šakų privačiajame bei viešajame sektoriuje. Nariai dirba šiuose sektoriuose:

- Transportas
- Statyba ir konstravimas
- Apdirbamoji pramonė
- Žemės ūkis
- Miškininkystė
- Sodininkystė / komercinė daržininkystė
- Valymas
- Viešbučiai ir restoranai
- Laikraščių ir žurnalų pristatymas ir platinimas

Įstojimas į profesinę sąjungą

Jei norite gauti daugiau informacijos ir įstoti į profesinę sąjungą, nedvejojami šiandien skambinkite +45 70 300 300 arba apsilankykite www.3f.dk/optagelse/en

Bankrotas

Jei jūsų darbdavys neturi pinigų darbo užmokesčiui išmokėti ar kitoms išlaidoms padengti, jis gali pateikti pareiškimą dėl mokėjimų sustabdymo.

Mokėjimų sustabdymas

Jei jūsų darbdavys neturi pinigų darbo užmokesčiui išmokėti ar kitoms išlaidoms padengti, jis gali pateikti pareiškimą dėl mokėjimų sustabdymo.

Jei taip atsitiks, turite nedelsdami kreiptis į vietinį 3F filialą ir paprašyti, kad jie užtikrintų, kad liktų pinigų jūsų darbo užmokesčiui išmokėti, ir sužinotų, kaip jums reikia kitaip spręsti situaciją.

Bankrotas

Bankrotas yra įmonės uždarymas visam laikui dėl to, kad ji nebegali apmokėti savo skolų.

Jei jūsų darbdavys bankrutuoja, turėtumėte iš karto kreiptis į vietinį 3F filialą. Ten jums padės gauti savo darbo užmokestį, ir, jei reikia, pateikti paraišką dėl darbo užmokesčio Darbuotojų garantijų fondui (LG).

Darbuotojų garantijų fondas

Darbuotojų garantijų fondas (LG) užtikrina, kad gautumėte savo darbo užmokestį, jei Danijoje veikiantis jūsų darbdavys bankrutuoja arba tam tikru būdu nustoja vykdyti operacijas ir negali išmokėti jūsų darbo užmokesčio. Jūsų vietinis 3F filialas dėl jūsų pateiks paraišką Darbuotojų garantijų fondui.

Boikotas

Jei darbdavys atsisako sudaryti kolektyvinę sutartį su 3F, tada profesinė sąjunga gali, tinkamai apie tai pranešusi, inicijuoti boikotą.

Jei įmonė boikotuojama, 3F nariai negali dirbti įmonėje, kol nebus pasirašyta kolektyvinė sutartis.

Solidarumo akcija

Jeigu paskelbus boikotą nesudaroma kolektyvinė sutartis, kitos LO kontroliuojamosios profesinės sąjungos pradės prieš įmonę solidarumo akciją, kad įmonė visiškai nebegautų išteklių ir paslaugų iš išorės.

Jei prieš įmonę buvo pradėta solidarumo akcija, tada 3F ir kitų LO kontroliuojamųjų profesinių sąjungų nariai negali pristatyti prekių arba paslaugų įmonei tol, kol nebus pasirašyta kolektyvinė sutartis.

Kolektyvinės sutartys

Kolektyvinė sutartis yra kolektyvinis susitarimas, sudarytas tarp darbdavio ir darbuotojų organizacijos (3F), kuriame nustatomos darbo sąlygos. Kolektyvinės sutarties turi laikytis abi šalys. Jei kyla nesutarimų dėl to, kaip reikėtų aiškinti kolektyvinę sutartį, 3F gali jums padėti.

Kolektyvinę sutartį galima parengti labai skirtingos formos ir turinio, atsižvelgiant į darbo pobūdį, bet į ją turi būti bent jau įtrauktos nuostatos dėl darbo užmokesčio ir darbo valandų.

Daugiau apie kolektyvinę sutartį savo sektoriuje ar pramonės šakoje skaitykite mūsų svetainėje:

<http://www.3f.dk/english/working-conditions/collective-agreements>

Jei abejojate dėl jūsų darbo vietoje galiojančių sąlygų, kreipkitės į profesinių sąjungų atstovą ar vietinį 3F filialą.

Priėmimo sutartis

Priėmimo sutartis yra sutartis, kurią jūsų profesinė sąjunga gali sudaryti su darbdaviu, jeigu jis nėra darbdavių organizacijos narys.

Šioje sutartyje nurodoma, kokia kolektyvinė sutartis reguliuoja darbo užmokestį ir darbo sąlygas jūsų darbovietėje. Į priėmimo sutartį gali būti įtrauktos minėtąsias nuostatas viršijančios specialiosios sąlygos ir nuostatos. Kreipkitės į profesinių sąjungų atstovą ar vietinį 3F filialą, jei norite sužinoti, ar yra sudaryta priėmimo sutartis, ir kas joje nustatyta.

Susirgimas

Jei susirgote, turite kreiptis į savo darbdavį kuo greičiau ir ne vėliau kaip per dvi valandas po to, kai turėjote atvykti į darbą.

Paklauskite savo sveikatos ir saugos atstovo, savo darbuotojų atstovo arba vietinio 3F filialo dėl kitų taisyklių, kurios taikomos jūsų darbo vietoje.

Jei susirgote ir esate bedarbis

Jei esate bedarbis ir gaunate bedarbio pašalpą, apie susirgimą turite pranešti vietos valdžios institucijoms, nedarbo draudimo fondui („A-kasse“) ir darbo centrui. Nedarbo draudimo fondą ir darbo centrą reikia informuoti pirmąją nedarbingumo dieną.

Jei suserga jūsų vaikas

Paprastai turite teisę likti namie pirmąją savo vaiko susirgimo dieną, po kurios turite rasti kitas priežiūros priemones. Turite pranešti darbdaviui kuo greičiau ir ne vėliau kaip per dvi valandas po to, kai turėjote atvykti į darbą.

Pagal kai kurias kolektyvines sutartis galite turėti teisę į papildomas šeimos dienas, kurias galite panaudoti, jei jūsų vaikas serga ilgiau nei vieną dieną.

Paklauskite savo darbuotojų atstovo arba vietinio 3F filialo dėl kitų taisyklių, kurios taikomos jūsų darbo vietoje.

Atostogos

Pagal Danijos atostogų įstatymą jums suteikiama teisė turėti iki 5 savaitių trukmės atostogas per metus, kai esate įsidarbinę. Už kiekvieną mėnesį, per kurį dirbate, jums atitenka teisė į 2,08 dienos trukmės atostogas.

Atostogų dienos kaupiasi tais pačiais kalendoriniais metais, t. y. nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. Atostogomis reikia pasinaudoti atostogų metais, kurie yra nuo gegužės 1 d. iki kitų metų balandžio 30 d.

Turite teisę į trijų savaitių iš eilės atostogas nuo gegužės 1 d. iki rugsėjo 30 d. (pagrindinės atostogos). Likusiomis atostogų dienomis galima pasinaudoti per visus metus. Galite susitarti su savo darbdaviu, kada pasinaudosite likusiomis atostogų dienomis. Jei įmonė užsidaro per atostogas arba jei negalite susitarti su savo darbdaviu, tokiu atveju darbdavys parengia atostogų planą.

Nors nesate sukaukę atostogų pinigų iš darbdavio, turite teisę išeiti atostogauti „savo sąskaita“. Jei jūsų darbdavys neapmoka jūsų atostogų, turite kreiptis į savo vietinį 3F filialą. Jei išeisite iš darbo, jūsų darbdavys privalo jums į atostogų sąskaitą sumokėti atostogų išmoką, atitinkančią 12,5% jūsų gautų pajamų iki išėjimo. Galite gauti daugiau informacijos iš savo profesinių sąjungų atstovo ar vietinio 3F filialo.

Savo nuožiūra pasirenkamos atostogos

Daugumoje kolektyvinių sutarčių suteikiama teisė į vienas ar daugiau savo nuožiūra pasirenkamas atostogas. Savo nuožiūra pasirenkamos atostogos yra papildomos išėiginės dienos, viršijančios 25 dienų laikotarpį, kuris yra nustatytas Atostogų įstatymu.

Taip pat yra specialios sąlygos, kurias turite įvykdyti, kad galėtumėte pasinaudoti savo nuožiūra pasirenkamomis atostogomis. Tai priklauso nuo kolektyvinės sutarties. Kreipkitės į profesinių sąjungų atstovą ar vietinį 3F filialą, jei norite sužinoti, ar turite teisę pasinaudoti savo nuožiūra pasirenkamomis atostogomis.

Liga

Jei susergate, turite nedelsdami informuoti savo darbdavį.

Paprastai galite gauti ligos pašalpą arba išmoką ligos metu. Tai priklauso nuo to, kiek laiko dirbote ir ar jūsų darbovietėje yra pasirašyta kolektyvinė sutartis.

Visada galite gauti pagalbos iš savo profsajungų atstovo arba vietinio 3F filialo, jei sergate ir jums reikia daugiau žinių apie savo galimybes, teises ir pareigas.

Darbo vietos išlaikymo planas – dalinis grįžimas į darbą

Jei nemanote, kad galėsite grįžti į darbą per aštuonias savaites nuo pirmosios nebuvimo dienos, galite paprašyti savo tiesioginio vadovo, kad jis parengtų darbo vietos išlaikymo planą (fastholdelsesplan). Šis planas turi būti parengtas raštu.

Galite prašyti parengti tokį planą bet kuriuo metu per jūsų nebuvimo laikotarpį, pavyzdžiui, per pokalbį dėl grįžimo į darbą. Tačiau jūsų darbdavys turi teisę atsisakyti rengti tokį planą, jei jis nemano, kad tuo metu galima parengti realų planą.

Jūs ir jūsų darbdavys rengiate planą kartu. Šio plano tikslas yra išreikšti žodžiais, kaip galite kuo greičiau grįžti į darbą ir dirbti visu etatu arba ne visą darbo dieną. Turite teisę prašyti, kad pokalbio metu kartu dalyvautų padėjėjas, pavyzdžiui, jūsų profesinės sąjungos arba apsaugos atstovas.

Oficialus pareiškimas

Jūsų darbdavys gali paprašyti pateikti oficialų pareiškimą nuo pirmosios jūsų nebuvimo darbe dienos.

Gydytojo pažyma

Vietoje pareiškimo apie darbingumą ar kaip priedo prie jo, jūsų darbdavys gali paprašyti medicininės pažymos, vadinamos „friattest“, kurią turite gauti iš savo gydytojo, kad ji dokumentuotų ilgalaikę ligą, dėl kurios negalite dirbti.

Vietos valdžios institucija

Jūsų vietos valdžios institucija palaikys su jumis ryšį, kai dėl ligos tampate nedarbingas. Vietos valdžios instituciją galima įtraukti į jūsų ir darbdavio dialogą ir ji gali patarti, ką būtų galima padaryti, kad galėtumėte grįžti į darbą.

Be to, kai neisite į darbą maždaug aštuonias savaites, jūsų vietos savivaldybės darbo centras įvertins jūsų galimybes palaiapsniui grįžti į darbą.

Daugiau skaitykite šiose svetainėse

Galite atsisiųsti pareiškimą apie darbingumą iš šių svetainių:

www.sygeguide.dk.

www.3f.dk

www.rasksnak.dk

www.arbejdsmilijoweb.dk

Trauma

Jei jūs ar jūsų bendradarbis patiriate traumą darbe.

Jei trauma yra rimta, turite iškviešti greitąją pagalbą skambindami tel. 112.

Taip pat turite paskambinti policijai ir Danijos darbo aplinkos tarnybai.

Jei trauma nėra rimta, turite nuvykti į nukentėjusiųjų nuo nelaimingų atsitikimų skyrių ar kreiptis į gydytoją. Tada gausite dokumentus dėl nelaimingo atsitikimo.

Praneškite sveikatos ir saugos atstovui, jei tokias pareigas einantis asmuo dirba jūsų darbovietėje.

Darbdavys privalo pranešti apie traumą

Darbdaviui tenka pareiga pranešti apie traumą darbo vietoje, jei dėl traumos neatvykstate į darbą vieną arba daugiau dienų.

Jei jūsų darbdavys nepranešė apie gamybinę traumą, turite kreiptis į savo vietinį 3F filialą. Jie gali padėti jums, jei turite teisę į kompensaciją už traumą.

Pensija

3F kolektyvinėse sutartyse taip pat numatyta, kad darbdavys turi už jus mokėti tikrą pinigų sumą į pensijų sistemą. Paprastai darbdavys mokės 2/3, o jūs mokėsite 1/3 pensijos įmokų.

Svarbu, kad patikrintumėte savo darbo užmokesčio lapelį, kai jį gausite, kad įsitikintumėte, kad atliekami mokėjimai į jūsų pensijų sistemą.

Jei abejojate, kreipkitės į vietos 3F filialą ar savo pensijų fondą. Abi šios įstaigos jums mielai padės ir patars.

Daugiau apie pensijų sistemą savo sektoriuje ar pramonės šakoje skaitykite mūsų svetainėje:

<http://www.3f.dk/english/working-conditions/pension>

Jei nėra kolektyvinės sutarties

Jei nėra sudaryta kolektyvinės sutarties su jūsų darbdaviu, tada jums reikės patiems derėtis dėl savo pensijos, bet 3F yra pasirengusi jums padėti.

Pensija turi būti nurodyta jūsų sąlygų ir nuostatų pareiškime.

Draudimas

Prie pensijų sistemų pridedamos įvairios draudimo rūšys. Šie draudimai įsigalioja, jei tapsite neįgalus, jus užklups gyvybei pavojinga liga, arba draudimo suma bus išmokėta jūsų šeimai, jei mirsite nesulaukę pensinio amžiaus.

Nėštumas

Jei jūs ar jūsų partnerė yra nėščia. Tėvas ir motina turi teisę į iš viso 52 savaitių trukmės vaiko priežiūros atostogas. Turite kaip įmanoma greičiau pranešti savo darbdaviui apie nėštumą.

Motinos teisės

Prieš gimdymą motina turi teisę nedirbti keturias savaites iki numatomo gimdymo.

Po gimdymo motina turi teisę į 14 savaitių trukmės motinystės atostogas, po kurių motina ir tėvas gali tarpusavyje pasidalinti papildomomis 32 savaitių vaiko priežiūros atostogomis. Tėvai gali laisvai pasirinkti, ar tik vienas iš tėvų eis atostogų visas 32 savaites, ar jie tarpusavyje pasidalins šiomis vaiko priežiūros atostogomis.

Tėvo teisės

Naujagimio tėvas turi teisę eiti dviejų savaitių trukmės tėvystės atostogų per pirmąsias 14 savaitių po vaiko gimimo.

Praėjus 14 savaitių po vaiko gimimo, motina ir tėvas turi teisę tarpusavyje pasidalinti papildomomis 32 savaitių vaiko priežiūros atostogomis. Tėvai gali laisvai pasirinkti, ar tik vienas iš tėvų eis atostogų visas 32 savaites, ar jie tarpusavyje pasidalins šiomis vaiko priežiūros atostogomis.

Apsauga nuo atleidimo iš darbo

Kai pranešite darbdaviui apie savo nėštumą, įgysite papildomą apsaugą nuo atleidimo iš darbo. Teisės aktais neleidžiama atleisti moters, jei ji yra nėščia arba yra išėjusi motinystės atostogų. Tėvas taip pat yra apsaugotas.

Jei jus atleidžia nėštumo ar vaiko priežiūros atostogų metu, darbdavys privalo įrodyti, kad atleidimas iš darbo atliekamas ne dėl nėštumo ar vaiko priežiūros atostogų.

Atlyginimas arba išmokos vaiko priežiūros atostogų metu

Apskritai turite teisę gauti atlyginimą už dalį vaiko priežiūros atostogų ir teisę gauti valstybės finansuojamas išmokas už likusias vaiko priežiūros atostogas.

Paklauskite savo darbuotojų atstovo arba vietinio 3F filialo dėl jums taikomų taisyklių.

Profesinių sąjungų atstovai

Daugelyje darbuotojų 3F nariai yra išrinkę profesinių sąjungų atstovus ir saugos atstovus, kurie rūpinasi jų interesais.

Profesinių sąjungų atstovai

Tose darbovietėse, kur yra sudaryta kolektyvinė sutartis, kolegos išrenka profesinės sąjungos atstovą, kuris juos atstovautų bendraujant su vadovybe, profesine sąjunga ir kitomis profesinėmis grupėmis. Jūsų profesinės sąjungos atstovas gali tiesiogiai susisiekti ir padėti spręsti klausimus, susijusius su darbdaviu bei profesine sąjunga.

Svarbu, kad profesinės sąjungos atstovas sulauktų kaip įmanoma didesnės narių paramos. Todėl visada turėtumėte būti atviri ir kreiptis į profesinės sąjungos atstovą, jei manote, kad jūsų darbovietėje kažkas yra ne taip.

Profesinės sąjungos atstovo rinkimo taisyklės turi būti nustatytos kolektyvinėje sutartyje. Jei abejojate dėl rinkimų taisyklių, galite apie jas paklausti savo vietiniame 3F filiale.

Saugos atstovai

Darbuotojai turi teisę ir pareigą išrinkti saugos atstovą, kuris rūpintųsi jų interesais sveikatos ir saugos srityse. Saugos atstovą reikia išrinkti visose darbovietėse, kuriose yra daugiau nei 10 darbuotojų. Tai taip pat taikoma darbovietėse, kur nėra sudaryta kolektyvinė sutartis. Tai nurodyta darbo aplinkos akte.

Visi darbuotojai turi teisę balsuoti rinkimuose. Darbdavys ir visi vadovai / prižiūrėtojai neturi teisės balsuoti.

Saugos atstovai paprastai renkami dvejų metų laikotarpiui pagal tas pačias taisykles, kurios taikomos profesinių sąjungų atstovų rinkimams pagal kolektyvinę sutartį, kuri taikoma jūsų darbovietai.

Jei abejojate dėl rinkimų taisyklių, galite kreiptis į profesinės sąjungos atstovą arba vietinį 3F filialą.

Apsauga

Vietos filialui reikia pranešti apie rinkimus, kad būtų užtikrinta apsauga nuo atleidimo iš darbo.

Profesinių sąjungų atstovai ir saugos atstovai yra apsaugoti nuo atleidimo iš darbo ir jų darbo sąlygų bloginimo.

Tai reiškia, kad turi būti pateikta svari priežastis dėl jų atleidimo iš darbo, o darbdavys turi pareigą įspėti juos dėl atleidimo anksčiau nei kitus darbuotojus.

Sąlygų ir nuostatų pareiškimas

Jūs turite teisę gauti sąlygų ir nuostatų pareiškimą, jei dirbate daugiau nei 8 valandas per savaitę. Jūs turite jį gauti ne vėliau kaip 1 mėnesį nuo įdarbinimo pradžios. Tai numatyta įstatymuose.

Į jūsų sąlygų ir nuostatų pareiškimą turi būti įtraukta ši informacija:

- jūsų darbdavio pavadinimas ir jūsų vardas ir pavardė
- jūsų darbdavio adresas ir jūsų adresas
- jūsų darbovietės adresas
- jūsų pareigos
- darbo aprašymas
- nuo kada pradėdate dirbti
- kiek laiko esate įdarbintas, jei darbas trunka tik tam tikrą laikotarpį
- jūsų teisė į apmokamas atostogas
- darbo sutarties nutraukimo taisyklės
- terminas, per kurį pranešama apie darbo sutarties nutraukimą
- jūsų darbo užmokestis, išmokos ir kitos atlygio formos, pvz., pensija
- kurią mėnesio dieną gaunate savo darbo užmokestį
- jūsų darbo valandas per dieną ir per savaitę
- kolektyvinės sutartys ir su jūsų profesija susijusios sutartys

Šalia šios informacijos sąlygų ir nuostatų pareiškime taip pat turi būti nurodomos kitos svarbios jūsų darbo sąlygos. Pvz., gali būti nurodoma, kad darbdavys aprūpina jus darbo drabužiais arba apgyvendina, ir šiais klausimais turi būti sudarytos sutartys.

Jei negavote sąlygų ir nuostatų pareiškimo arba jei manote, kad jis neteisingas, turite paprašyti savo darbdavio pateikti jums naują pareiškimą. Jei turite klausimų, jums pagalbą gali suteikti profesinių sąjungų atstovas ar vietinis 3F filialas.

Darbo sutarties nutraukimas

Jūs arba jūsų darbdavys galite pranešti, kad nebenorite vienas su kitu dirbti.

Jei jūsų darbovietėje egzistuoja kolektyvinė sutartis, taip pat egzistuoja ir taisyklės, kaip apie tai turite pranešti jūs ar jūsų darbdavys.

Jei darbdavys nesilaiko pranešimo pateikimo termino, galite gauti 3F pagalbą sprendžiant jūsų atvejį.

Atleidimas

Jūsų darbdavys turi jus informuoti, kad buvote atleistas. Tai turi būti padaryta raštu ir esant priešasčiai.

Paprastai nustatomas tam tikras terminas iki šio pranešimo gavimo, tačiau šis terminas priklauso nuo to, kiek laiko buvote įdarbintas ir pagal kokią kolektyvinę sutartį dirbate.

Pranešimo laikotarpiu jūs turite dirbti. Jei to nedarysite, rizikuojate, kad jūsų darbdavys pareikalaus sumokėti baudą, nes neperdavėte darbo.

Jei manote, kad jūsų atleidimas yra neteisėtas, turite nedelsdami kreiptis į profesinių sąjungų atstovą ar vietinį 3F filialą. Atleidimai negali būti neteisingi ir nepagrįsti. Skundas dėl atleidimo iš darbo turi būti nagrinėjamas nedelsiant, o tam tikrais atvejais – per 14 dienų laikotarpį.

Daugiau informacijos jums gali suteikti profesinių sąjungų atstovas ar vietinis 3F filialas.

Atleidimas iš karto

Turi būti labai pagrįsta ir įtikinama priežastis iš karto atleisti jus iš jūsų darbovietės. Atleidimas iš karto pirmiausia yra žodinis ir reiškia, kad jūsų įdarbinimas iš karto nutraukiamas ir kad nebegausite darbo užmokesčio.

Jei taip atsitiko, turite nedelsdami kreiptis į vietinį 3F filialą ir paprašyti jo išspręsti šį atvejį. Jei jūsų atleidimas yra neteisėtas, vietinis 3F filialas padės jums išspręsti jūsų atvejį.

Įspėjimas

Įspėjimas yra skundas, kurį darbdavys pateikė apie jus, jei ką nors padarėte pažeisdami savo darbovietės taisykles. Gali būti, kad sirgdami neturėjote laiko paskambinti ar pasišalinote iš darbo vietos nesulaukę oficialios darbo dienos pabaigos.

Įspėjimas gali būti žodinis arba rašytinis. Tačiau tam, kad darbdavys galėtų pasinaudoti juo vėliau atleisdamas darbuotoją, jis turi būti pateiktas raštu. Taip pat turi būti nurodyta, ką, darbdavio nuomone, padarėte netinkamai ir kokios bus pasekmės, jei per pagrįstos trukmės laikotarpį tai pasikartotų.

Paprastai viena iš pasekmių yra ta, kad būsite atleistas; blogiausiu atveju būsite atleistas iš karto. Gali būti sudarytos bendrovės sutartys, kuriose numatytos įspėjimų, atleidimų ir t. t. gairės.

Jei manote, kad atleidimas iš darbo yra neteisėtas, turite nedelsdami kreiptis į profesinių sąjungų atstovą ar vietinį 3F filialą ir paprašyti jų išspręsti šį atvejį.

Darbo užmokestis

Jūsų darbo užmokestis gali būti sudarytas iš įvairių dalių priklausomai nuo to, kokia kolektyvinė sutartis jums taikoma ir ar turite atskirą sutartį.

Darbo užmokestį gali sudaryti bazinis darbo užmokestis, premijų sistemos, išmokos ir t.t. Jei 3F yra sudariusi sutartį su jūsų darbdaviu, dėl jūsų darbo užmokesčio susitaria 3F. Gali būti, kad galėsite susitarti dėl dalies darbo užmokesčio savo darbovietėje, sudarydami vietinę sutartį.

Daugiau apie jūsų sektoriaus ar pramonės šakos darbo užmokestį skaitykite interneto svetainėje: <http://www.3f.dk/english/working-conditions/wages>

Jei nėra kolektyvinės sutarties

Jei nėra kolektyvinės sutarties su darbdaviu, turėsite tartis dėl darbo užmokesčio patys, tačiau 3F pasirengusi jums padėti.

Darbo užmokestis turi būti nurodytas jūsų sąlygų ir nuostatų pareiškime.

Jei darbo užmokestis jums neišmokamas

Jei negaunate savo darbo užmokesčio tinkamu laiku, turite paklausti savo darbdavio, kokia to priežastis. Jei negaunate darbo užmokesčio iš karto po to, turite kreiptis į vietinį 3F filialą. Jei nieko nedarysite, rizikuojate prarasti savo darbo užmokestį.

Galite gauti pagalbą iš savo profesinių sąjungų atstovo ar vietinio 3F filialo.

Darbo sąlygos Danijoje

Danijoje dauguma darbuotojų yra profesinių sąjungų nariai. Profesinių sąjungų tankis čia yra vienas didžiausių pasaulyje. Jūsų kolegos danai tikisi, kad ir jūs būsite profesinės sąjungos narys.

3F ir kitos profesinės sąjungos suvaidino itin didelį vaidmenį užtikrinant gerą darbo užmokestį ir darbo sąlygas Danijoje kolektyvinėmis sutartimis.

Danijoje darbuotojai atkakliai kovojo dėl teisės sudaryti kolektyvines sutartis darbovietėje.

Tai kolektyvinės sutartys, kuriomis nustatomos taisyklės, susijusios su darbo užmokesčiu, pensijomis, darbo valandomis ir t. t. Todėl svarbu, kad būtų sudaryta kolektyvinė sutartis su jūsų darbdaviu. Jei abejojate, ar jūsų darbovietėje yra sudaryta kolektyvinė sutartis, arba jei norite sužinoti, kokios taisyklės taikomos jums, galite kreiptis į savo vietinį 3F filialą.

Darbo aplinka

Danijoje darbo aplinką reglamentuoja Darbo aplinkos aktas.

Jūsų darbo aplinka turi būti saugi ir patikima, kad jūsų darbas jums nekenktų. Už tai atsako darbdavys, tačiau kartu tai yra ir bendras visos darbovietės rūpestis. Todėl turi būti laikomasi darbo aplinkos teisės akto.

Jūsų darbdavys turi sumokėti už asmeninę apsaugos įrangą, kaip antai kaukes ir apsaugines ausines.

Jei jums kyla abejonių dėl darbo aplinkos, galite kreiptis į savo darbo aplinkos atstovą arba į vietinį 3F filialą.

Sveikatos ir saugos atstovai

Darbuotojai turi teisę ir pareigą išrinkti sveikatos ir saugos atstovą, kad būtų apsaugoti jų interesai saugos ir sveikatos klausimais. Daugiau apie sveikatos ir saugos atstovus skaitykite čia.

Profesinės traumos

Jei būsite traumotas darbe, 3F gali padėti jums tinkamai ir laiku pranešti apie profesinę traumą, kad galėtumėte gauti kompensaciją, į kurią turite teisę. Jūsų vietinis 3F filialas gali padėti ir patarti profesinių traumų klausimais.

Darbo valandos

Savaitės darbo valandų skaičius nustatomas kolektyvine sutartimi. Paprastai dirbama 37 valandas per savaitę.

Jūsų darbo valandos turi būti nurodytos sąlygų ir nuostatų pareiškinge. Tai taip pat taikoma, jei jūsų darbovietėje nėra kolektyvinės sutarties. Darbo laikas niekada neturi viršyti 48 valandų per savaitę. Tai nurodyta darbo aplinkos akte.

Darbas nepilną darbo dieną

Jei esate įdarbintas ne visu etatu, darbo valandos turi būti nurodytos sąlygų ir nuostatų pareiškinge. Daugelyje kolektyvinių sutarčių reglamentuojama, kad turite dirbti bent 15 valandų per savaitę.

Viršvalandžiai

Už darbą, trunkantį ilgiau nei įprastos darbo valandos, paprastai turi būti mokama kaip už viršvalandžius. Taisyklės dėl viršvalandžių apmokėjimo ir pranešimo apie viršvalandžius skirtingose sutartyse gali skirtis. Be to, gali būti taisyklių, pagal kurias vietoje to atleidžiama nuo darbo. Kreipkitės į profesinių sąjungų atstovą ar vietinį 3F filialą, jei norite sužinoti, kokios taisyklės taikomos jūsų darbovietėje.

11 valandų poilsio laikotarpis

Darbo laikas turi būti organizuojamas taip, kad gautumėte ne trumpesnį nei 11 valandų iš eilės poilsio laikotarpį per 24 valandas.

Todėl jūsų darbo laikas per dieną gali sudaryti ne daugiau kaip 13 valandų, įskaitant pertraukas. Tai nurodyta darbo aplinkos akte.

Poilsio laikotarpis gali būti sumažintas, jei dirbate skirtingomis pamainomis, tačiau jis niekada negali būti trumpesnis nei 8 valandos.

24 valandų laisvadienis

Per kiekvieną 7 dienų laikotarpį jūs turite turėti 24 valandų laisvadienį kas savaitę. Tai nurodyta darbo aplinkos akte.

Darbas poilsio dienomis

Jei dirbate savo laisvadienį, tai jums turi būti kompensuojama pagal kolektyvinę sutartį.

Kreipkitės į profesinių sąjungų atstovą ar vietinį 3F filialą, jei norite sužinoti, kokios taisyklės taikomos jums.

Reikia daugiau informacijos?

- **Apsilankykite www.3f.dk/english**

- **Susisiekite su Anthony Sylvester**

el. paštas: anthony.sylvester@3f.dk

tel. +45 70 300 300

tiesiog. +45 88 920 981

mob. +45 40 4360761

Norite įstoti į profesinę sąjungą?

Apsilankykite

www.3f.dk/optagelse/en

arba paskambinkite tel.

+45 70 300 300

Jungtinė darbuotojų federacija Danijoje